

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 6ης Ιουλίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2011/95/ΕΕ – Κανόνες σχετικά με τις προϋποθέσεις χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα ή του καθεστώτος επικουρικής προστασίας – Άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β' – Ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα – Υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος – Κίνδυνος για την κοινωνία – Έλεγχος αναλογικότητας – Οδηγία 2008/115/ΕΕ – Επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών – Αναβολή της απομάκρυνσης»

Στην υπόθεση C-663/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Νοεμβρίου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

κατά

ΑΑ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen (εισηγητή), Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, P. G. Xuereb, T. von Danwitz και Α. Kumin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

γραμματέας: M. Krausenböck, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 10ης Νοεμβρίου 2022,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Α. Posch και τις J. Schmoll και V.-S. Strasser,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs, A. Van Baelen και M. Van Regemorter,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Edelmannová και τους M. Smolek και J. Vláčil,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Möller και την A. Hoeschet,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen και C. S. Schillemans,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A. Azéma, B. Eggers, L. Grønfeldt και A. Κατσιμέρου,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Φεβρουαρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9), καθώς και της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ 2008, L 348, σ. 98), και, συγκεκριμένα, του άρθρου της 5.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του ΑΑ, υπηκόου τρίτης χώρας, και της Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας για θέματα Αλλοδαπών και Ασύλου, Αυστρία) (στο εξής: Υπηρεσία), σχετικά με την απόφαση με την οποία η δεύτερη ανακάλεσε το καθεστώς πρόσφυγα του πρώτου, αρνήθηκε να του χορηγήσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας ή άδεια διαμονής για λόγους που πρέπει να ληφθούν υπόψη, εξέδωσε εις βάρος του απόφαση επιστροφής συνοδευόμενη από απαγόρευση διαμονής και έταξε προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 3 Η Σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954. Συμπληρώθηκε με το Πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, το οποίο συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 (στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης).

4 Το άρθρο 33 της Σύμβασης αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Ουδεμία Συμβαλλομένη Χώρα θα απελαύνη ή θα επαναπροωθή, καθ' οιονδήποτε τρόπον, πρόσφυγας, εις τα σύνορα εδαφών ένθα η ζωή ή η ελευθερία αυτών απειλούνται διά λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητος, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων.

2. Το εκ της παρούσης διατάξεως απορρέον ευεργέτημα δεν δύναται πάντως να επικαλήται πρόσφυξ όστις, διά σοβαράς αιτίας, θεωρείται επικίνδυνος εις την ασφάλειαν της χώρας ένθα ευρίσκεται ή όστις, έχων τελεσιδικώς καταδικασθή δι' ιδιαίτέρως σοβαρόν αδίκημα, αποτελεί κίνδυνον διά την Χώραν.»

Η οδηγία 2008/115

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/115 προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την παρούσα οδηγία στους υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι:

α) υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, σύμφωνα με το άρθρο 13 του [κανονισμού (ΕΚ) 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ 2006, L 105, σ. 1)], ή συλλαμβάνονται ή παρακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές σε σχέση με παράνομη χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια διέλευση των εξωτερικών συνόρων κράτους μέλους και στους οποίους δεν έχει, εν συνεχεία, χορηγηθεί άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στο εν λόγω κράτος μέλος,

β) υπόκεινται σε απόφαση επιστροφής ως ποινική κύρωση ή ως συνέπεια ποινικής κύρωσης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ή υπόκεινται σε διαδικασίες έκδοσης.»

6 Το άρθρο 3, σημείο 3, της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

3. “επιστροφή”: διαδικασία επανόδου υπηκόου τρίτης χώρας –είτε με οικειοθελή συμμόρφωσή του προς την υποχρέωση επιστροφής είτε αναγκαστικά:

- στη χώρα καταγωγής του/της, ή
- σε χώρα διέλευσης σύμφωνα με κοινοτικές ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή άλλες ρυθμίσεις, ή
- σε άλλη τρίτη χώρα, στην οποία ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας αποφασίζει εθελοντικά να επιστρέψει και στην οποία γίνεται δεκτός/-ή».

- 7 Το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:
- «Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν δεόντως υπόψη:
- α) τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού,
 - β) την οικογενειακή ζωή,
 - γ) την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας, και τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.»
- 8 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:
- «Τα κράτη μέλη εκδίδουν απόφαση επιστροφής για υπηκόους τρίτης χώρας που διαμένουν παράνομα στο έδαφός τους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 5.»
- 9 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 έχει ως εξής:
- «Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εκτελέσουν την απόφαση επιστροφής, εάν δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης [...] ή εάν ο συγκεκριμένος υπήκοος δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής εντός της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης που έχει χορηγηθεί [...]».
- 10 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής ορίζει τα ακόλουθα:
- «Τα κράτη μέλη αναβάλλουν την απομάκρυνση:
- α) όταν αυτή παραβιάζει την αρχή της μη επαναπροώθησης [...]».

Η οδηγία 2011/95

- 11 Η αιτιολογική σκέψη 16 της οδηγίας 2011/95 έχει ως εξής:
- «Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [(στο εξής: Χάρτης)]. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία σκοπεί να διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του δικαιώματος ασύλου των αιτούντων άσυλο και των μελών της οικογένειάς τους που τους συνοδεύουν και να προωθήσει την εφαρμογή των άρθρων 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 και 35 του Χάρτη και θα πρέπει επομένως να εφαρμοστεί αναλόγως.»
- 12 Το άρθρο 2, στοιχείο δ', της οδηγίας αυτής διευκρινίζει τα εξής:
- «Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:
- [...]

δ) “πρόσφυγας”, ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12».

13 Το άρθρο 14, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να ανακαλούν, να τερματίζουν ή να αρνούνται να ανανεώσουν το καθεστώς που χορηγήθηκε σε πρόσφυγα από κυβερνητικό, διοικητικό, δικαστικό ή οιοδήποτε δικαστικό όργανο, όταν:

α) μπορεί για εύλογους λόγους να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο αυτό συνιστά κίνδυνο για την ασφάλεια του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται·

β) δεδομένου ότι έχει καταδικασθεί [αμετάκλητα] για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος, συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία του κράτους μέλους αυτού.»

14 Το άρθρο 21, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας έχει ως εξής:

«Οσάκις δεν απαγορεύεται από τις διεθνείς υποχρεώσεις της παραγράφου 1, ένα κράτος μέλος δύναται να επαναπροωθήσει πρόσφυγα, ανεξαρτήτως του αν αναγνωρίζεται επισήμως ως τέτοιος, όταν:

α) υφίστανται εύλογοι λόγοι για να θεωρείται ότι το εν λόγω πρόσωπο αποτελεί κίνδυνο για την ασφάλεια του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται· ή

β) δεδομένου ότι έχει καταδικασθεί [αμετάκλητα] για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος, συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία του κράτους μέλους αυτού.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

15 Ο ΑΑ εισήλθε παράνομα στην Αυστρία στις 10 Δεκεμβρίου 2014 και υπέβαλε αυθημερόν αίτηση διεθνούς προστασίας. Με απόφαση της Υπηρεσίας της 22ας Δεκεμβρίου 2015, του χορηγήθηκε το καθεστώς πρόσφυγα.

16 Στις 22 Μαρτίου 2018, ο ΑΑ καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή ενός έτους και τριών μηνών καθώς και σε χρηματική ποινή 180 ημερήσιων μονάδων για τα αδικήματα της επικίνδυνης απειλής, της φθοράς ξένης ιδιοκτησίας, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών ουσιών και της εμπορίας ναρκωτικών ουσιών. Στις 14 Ιανουαρίου 2019, ο ΑΑ καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή τριών μηνών για τα αδικήματα της σωματικής βλάβης και της επικίνδυνης απειλής. Στις 11 Μαρτίου 2019, καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή έξι μηνών για απόπειρα σωματικής βλάβης. Η εκτέλεση των ως άνω στερητικών της ελευθερίας ποινών αναστάλη.

17 Στις 13 Αυγούστου 2019, επιβλήθηκε στον ΑΑ πρόστιμο λόγω επιθετικής συμπεριφοράς έναντι οργάνου δημοσίου ελέγχου.

- 18 Με απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, η Υπηρεσία ανακάλεσε το καθεστώς πρόσφυγα του ΑΑ, αρνήθηκε να του χορηγήσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας ή άδεια διαμονής για λόγους που πρέπει να ληφθούν υπόψη, εξέδωσε εις βάρος του απόφαση επιστροφής συνοδευόμενη από απαγόρευση διαμονής και έταξε προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης, επισημαίνοντας συγχρόνως ότι δεν επιτρέπεται η απομάκρυνσή του.
- 19 Ο ΑΑ άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης της Υπηρεσίας της 24ης Σεπτεμβρίου 2019 ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου, Αυστρία). Εν συνεχεία, δήλωσε ότι παραιτείται από την προσφυγή ως προς το μέρος του διατακτικού της απόφασης με το οποίο διαπιστώνεται ο μη σύννομος χαρακτήρας της απομάκρυνσής του.
- 20 Στις 16 Ιουνίου και στις 8 Οκτωβρίου 2020, ο ΑΑ καταδικάστηκε σε στερητικές της ελευθερίας ποινές τεσσάρων και πέντε μηνών για τα αδικήματα της σωματικής βλάβης και της επικίνδυνης απειλής, χωρίς να ανακληθούν οι αποφάσεις αναστολής που είχαν εκδοθεί στο παρελθόν.
- 21 Με απόφαση της 28ης Μαΐου 2021, το Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο) ακύρωσε τα αμφισβητούμενα μέρη της από 24 Σεπτεμβρίου 2019 απόφασης της Υπηρεσίας. Το δικαστήριο αυτό διαπίστωσε ότι ο ΑΑ είχε καταδικαστεί αμετάκλητα για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος και ότι συνιστούσε κίνδυνο για την κοινωνία. Ωστόσο, έκρινε ότι έπρεπε να σταθμίσει τα συμφέροντα του κράτους μέλους χορήγησης ασύλου και τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας σχετικά με τη διεθνή προστασία του, λαμβάνοντας υπόψη την έκταση και τη φύση των μέτρων στα οποία αυτός θα εκτίθετο σε περίπτωση ανάκλησης της εν λόγω προστασίας. Δεδομένου λοιπόν ότι, σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής του, ο ΑΑ θα εκτίθετο σε κίνδυνο βασανιστηρίων ή θανάτου, το δικαστήριο έκρινε ότι τα συμφέροντά του υπερτερούσαν εκείνων της Δημοκρατίας της Αυστρίας.
- 22 Η Υπηρεσία άσκησε αναίρεση κατά της ως άνω απόφασης ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Αυστρία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο.
- 23 Το δικαστήριο αυτό διερωτάται αν είναι αναγκαίο, αφού έχει διαπιστωθεί ότι ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για τη διάπραξη σοβαρού εγκλήματος και συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία, να γίνει, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95, στάθμιση των συμφερόντων λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών ενδεχόμενης επιστροφής του εν λόγω υπηκόου τρίτης χώρας στη χώρα καταγωγής του.
- 24 Επιπλέον, το ως άνω δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα με την οδηγία 2008/115 της έκδοσης απόφασης επιστροφής στις περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει ανακληθεί η διεθνής προστασία, αλλά έχει ήδη διαπιστωθεί ότι δεν επιτρέπεται η απομάκρυνση προς τη χώρα καταγωγής. Συγκεκριμένα, σε μια τέτοια περίπτωση, η διαμονή υπηκόου τρίτης χώρας είναι ανεκτή στην Αυστρία, χωρίς να είναι νόμιμη και χωρίς να έχει εκδοθεί εις βάρος του εν λόγω υπηκόου απόφαση επιστροφής παράγουςα αποτελέσματα.

25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Προκειμένου να εκτιμηθεί η δυνατότητα ανακλήσεως του καθεστώτος ασύλου που χορηγήθηκε προηγουμένως σε πρόσφυγα από την αρμόδια αρχή για τον λόγο που προβλέπεται στο άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας [2011/95], πρέπει να διενεργείται, ως αυτοτελές κριτήριο, στάθμιση συμφερόντων υπό τη έννοια ότι, για την ανάκληση του καθεστώτος ασύλου, το δημόσιο συμφέρον για την επιστροφή θα πρέπει να υπερτερεί των συμφερόντων του πρόσφυγα για τη συνέχιση της προστασίας από το παρέχον άσυλο κράτος, στο πλαίσιο δε της σταθμίσεως αυτής η αποδοκιμασία του εγκλήματος και ο ενδεχόμενος κίνδυνος για την κοινωνία θα πρέπει να αντιπαραβάλλονται με τα συμφέροντα του αλλοδαπού για προστασία, λαμβανομένων υπόψη της εκτάσεως και της φύσεως των επαπειλούμενων σε βάρος του μέτρων;
- 2) Αντιτίθενται οι διατάξεις της οδηγίας [2008/115], και ιδίως τα άρθρα 5, 6, 8 και 9 αυτής, σε εθνική ρύθμιση κατά την οποία εκδίδεται απόφαση επιστροφής σε βάρος υπηκόου τρίτης χώρας, του οποίου το προηγούμενο δικαίωμα διαμονής ως πρόσφυγα αφαιρέθηκε λόγω ανακλήσεως του καθεστώτος ασύλου, ακόμη και όταν, ήδη κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως επιστροφής, είναι βέβαιο ότι η απομάκρυνση δεν επιτρέπεται, επ' αόριστον, λόγω της απαγορεύσεως επαναπροωθήσεως, τούτο δε διαπιστώνεται επίσης με απόφαση που έχει καταστεί απρόσβλητη;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 26 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95 έχει την έννοια ότι η εφαρμογή της διάταξης αυτής εξαρτάται από την προϋπόθεση να έχει αποδειχθεί, κατόπιν στάθμισης, ότι το δημόσιο συμφέρον που συνδέεται με την επιστροφή του ενδιαφερόμενου υπηκόου τρίτης χώρας στη χώρα καταγωγής του υπερτερεί του συμφέροντος του εν λόγω υπηκόου για διατήρηση της διεθνούς προστασίας, λαμβανομένων υπόψη της έκτασης και της φύσης των μέτρων στα οποία αυτός ενδέχεται να εκτεθεί σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής του.
- 27 Το άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95 ορίζει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να ανακαλούν το καθεστώς που χορηγήθηκε σε πρόσφυγα όταν ο τελευταίος, δεδομένου ότι έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος, συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται.
- 28 Από τις σκέψεις 27 έως 42 της σημερινής απόφασης στην υπόθεση *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Πρόσφυγας που έχει διαπράξει σοβαρό έγκλημα) (C-8/22) προκύπτει ότι η εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', εξαρτάται από τη συνδρομή δύο διακριτών προϋποθέσεων, ήτοι, αφενός, ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας πρέπει να έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα και, αφετέρου, πρέπει να έχει αποδειχθεί ότι ο εν λόγω υπήκοος συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται.

- 29 Επομένως, μολονότι τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν στην υπό κρίση υπόθεση δεν αφορούν την πρώτη από τις ως άνω προϋποθέσεις, επισημαίνεται ότι, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 51 των προτάσεών του, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να ελέγξει αν πληρούνται η προϋπόθεση αυτή, εξακριβώνοντας ότι τουλάχιστον ένα από τα ποινικά αδικήματα για τα οποία καταδικάστηκε αμετάκλητα ο ΑΑ πρέπει να χαρακτηριστεί ως «ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα», κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β'.
- 30 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι από τις σκέψεις 23 έως 47 της σημερινής απόφασης στην υπόθεση *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα)* (C-402/22) προκύπτει ότι «ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, συνιστά ένα έγκλημα το οποίο, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, είναι εξαιρετικής σοβαρότητας, καθόσον εντάσσεται στα εγκλήματα που θίγουν στον μεγαλύτερο βαθμό την έννομη τάξη της οικείας κοινωνίας. Προκειμένου να εκτιμηθεί αν το έγκλημα για το οποίο καταδικάστηκε αμετάκλητα ένας υπήκοος τρίτης χώρας παρουσιάζει τέτοιο βαθμό σοβαρότητας, πρέπει να ληφθούν υπόψη, ιδίως, η επαπειλούμενη ποινή και η ποινή που επιβλήθηκε για το έγκλημα αυτό, η φύση του εγκλήματος, τυχόν επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις, ο εκ προθέσεως ή μη χαρακτήρας του εγκλήματος, η φύση και η έκταση της βλάβης που προκλήθηκε από το έγκλημα καθώς και η διαδικασία που εφαρμόστηκε για την τιμωρία του.
- 31 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 39 της ως άνω απόφασης, ότι η εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95 μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο σε περίπτωση αμετάκλητης καταδίκης για έγκλημα το οποίο, εξεταζόμενο μεμονωμένα, εμπίπτει στην έννοια του «ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος», πράγμα που προϋποθέτει ότι το έγκλημα παρουσιάζει τον βαθμό σοβαρότητας που μνημονεύεται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης, διευκρινιζόμενου ότι ο εν λόγω βαθμός σοβαρότητας δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συρροής διακριτών εγκλημάτων εκ των οποίων κανένα δεν συνιστά, αυτό καθεαυτό, ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα.
- 32 Όσον αφορά τη δεύτερη από τις προϋποθέσεις που μνημονεύονται στη σκέψη 28 της παρούσας απόφασης, από τις σκέψεις 46 έως 65 της σημερινής απόφασης στην υπόθεση *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Πρόσφυγας που έχει διαπράξει σοβαρό έγκλημα)* (C-8/22) προκύπτει ότι η λήψη μέτρου προβλεπόμενου στο άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', είναι δυνατή μόνον όταν ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας συνιστά πραγματικό, ενεστώτα και αρκούντως σοβαρό κίνδυνο στρεφόμενο κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται. Στο πλαίσιο της εκτίμησης της ύπαρξης τέτοιου κινδύνου, η αρμόδια αρχή οφείλει να εξετάσει όλες τις ιδιαίτερες περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης.
- 33 Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 66 έως 70 της ως άνω απόφασης, η αρμόδια αρχή πρέπει να σταθμίσει, αφενός, τον κίνδυνο που συνιστά ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας για θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται και, αφετέρου, τα δικαιώματα που πρέπει να διασφαλίζονται, σύμφωνα με την οδηγία 2011/95, υπέρ των προσώπων που πληρούν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του άρθρου 2, στοιχείο δ', της οδηγίας, προκειμένου να κρίνει αν η λήψη μέτρου προβλεπόμενου στο άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας συνιστά μέτρο ανάλογο προς τον κίνδυνο αυτόν.

34. Εν προκειμένω, δεδομένων των ερωτημάτων που διατύπωσε το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να εξεταστεί αν, στο πλαίσιο της στάθμισης αυτής, το άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας επιβάλλει, επιπλέον, στα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τις συνέπειες που θα έχει, για τον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας ή για την κοινωνία του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο εν λόγω υπήκοος, η ενδεχόμενη επιστροφή του στη χώρα καταγωγής του.
35. Συναφώς, επισημαίνεται βεβαίως ότι οι περιπτώσεις του άρθρου 14, παράγραφος 4, της οδηγίας 2011/95, στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να ανακαλέσουν το καθεστώς πρόσφυγα, αντιστοιχούν κατ' ουσίαν στις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να επαναπροωθήσουν πρόσφυγα βάσει του άρθρου 21, παράγραφος 2, της οδηγίας και του άρθρου 33, παράγραφος 2, της Σύμβασης της Γενεύης [πρβλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2019, Μ κ.λπ. (Ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα), C-391/16, C-77/17 και C-78/17, EU:C:2019:403, σκέψη 93].
36. Ωστόσο, ενώ το άρθρο 33, παράγραφος 2, της Σύμβασης της Γενεύης στερεί, στις περιπτώσεις αυτές, από τον πρόσφυγα την προστασία που παρέχει η αρχή της μη επαναπροώθησης σε χώρα όπου απειλείται η ζωή ή ελευθερία του, το άρθρο 21, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 πρέπει, όπως επιβεβαιώνει και η αιτιολογική της σκέψη 16, να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται κατά τρόπο που να συνάδει με τα δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στον Χάρτη, ιδίως δε με το άρθρο 4 και με το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη, τα οποία απαγορεύουν απολύτως τα βασανιστήρια και κάθε απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή και μεταχείριση, ανεξαρτήτως της συμπεριφοράς του ενδιαφερομένου, καθώς και την απομάκρυνση προς κράτος όπου υφίσταται σοβαρός κίνδυνος να υποστεί ο ενδιαφερόμενος τέτοια μεταχείριση. Επομένως, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να απομακρύνουν, να απελαύνουν ή να εκδίδουν αλλοδαπό σε περίπτωση που συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι για να θεωρηθεί ότι θα διατρέξει στη χώρα προορισμού πραγματικό κίνδυνο να υποστεί μεταχείριση η οποία απαγορεύεται από το άρθρο 4 και το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη [πρβλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2019, Μ κ.λπ. (Ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα), C-391/16, C-77/17 και C-78/17, EU:C:2019:403, σκέψη 94].
37. Κατά συνέπεια, εφόσον η επαναπροώθηση πρόσφυγα ο οποίος εμπίπτει σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 14, παράγραφος 4, και του άρθρου 21, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/95 θα μπορούσε να τον εκθέσει σε κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών του δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο άρθρο 4 και στο άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη, το κράτος μέλος υποδοχής δεν επιτρέπεται να παρεκκλίνει από την αρχή της μη επαναπροώθησης, κατ' επίκληση του άρθρου 33, παράγραφος 2, της Σύμβασης της Γενεύης [πρβλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2019, Μ κ.λπ. (Ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα), C-391/16, C-77/17 και C-78/17, EU:C:2019:403, σκέψη 95].
38. Υπό τις συνθήκες αυτές, στον βαθμό που το άρθρο 14, παράγραφος 4, της οδηγίας 2011/95 προβλέπει ότι, στις εκεί αναφερόμενες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να ανακαλούν το καθεστώς πρόσφυγα κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας, ενώ το άρθρο 33, παράγραφος 2, της Σύμβασης της Γενεύης επιτρέπει στις ίδιες περιπτώσεις την επαναπροώθηση πρόσφυγα προς χώρα όπου ενδέχεται να απειλείται η ζωή ή η ελευθερία του, το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει, υπέρ των προσφύγων οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των σχετικών διατάξεων, διεθνή προστασία ευρύτερη από εκείνη που διασφαλίζει η ως άνω Σύμβαση [πρβλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2019, Μ κ.λπ. (Ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα), C-391/16, C-77/17 και C-78/17, EU:C:2019:403, σκέψη 96].

- 39 Επομένως, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, η αρμόδια αρχή μπορεί να έχει το δικαίωμα να ανακαλέσει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95, το καθεστώς πρόσφυγα που χορηγήθηκε σε υπήκοο τρίτης χώρας, χωρίς ωστόσο κατ' ανάγκην να δύναται να τον απομακρύνει προς τη χώρα καταγωγής του.
- 40 Από διαδικαστική άποψη, μια τέτοια απομάκρυνση προϋποθέτει, επιπλέον, την έκδοση απόφασης επιστροφής, σύμφωνα με τις ουσιαστικές και διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπει η οδηγία 2008/115, η οποία ορίζει, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 5 ότι τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά την εφαρμογή της οδηγίας αυτής, να τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.
- 41 Συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 4, της οδηγίας 2011/95, συνεπάγεται τη λήψη θέσης όσον αφορά το διακριτό ζήτημα αν το πρόσωπο αυτό μπορεί να απομακρυνθεί προς τη χώρα καταγωγής του (πρβλ. απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, Β και D, C-57/09 και C-101/09, EU:C:2010:661, σκέψη 110).
- 42 Ως εκ τούτου, οι συνέπειες που θα έχει, για τον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας ή για την κοινωνία του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο υπήκοος αυτός, η ενδεχόμενη επιστροφή του στη χώρα καταγωγής του λαμβάνονται υπόψη όχι κατά την έκδοση της απόφασης ανάκλησης του καθεστώτος πρόσφυγα, αλλά, κατά περίπτωση, όταν η αρμόδια αρχή προτίθεται να εκδώσει απόφαση επιστροφής εις βάρος του εν λόγω υπηκόου.
- 43 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95 έχει την έννοια ότι, για να εφαρμοστεί η διάταξη αυτή, η αρμόδια αρχή πρέπει να αποδείξει ότι η ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα αποτελεί μέτρο ανάλογο προς τον κίνδυνο που συνιστά ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας για θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος. Προς τούτο, η αρμόδια αρχή οφείλει να σταθμίσει τον κίνδυνο αυτόν με τα δικαιώματα που πρέπει να διασφαλίζονται, σύμφωνα με την ως άνω οδηγία, υπέρ των προσώπων που πληρούν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του άρθρου 2, στοιχείο δ', της οδηγίας, χωρίς ωστόσο να υποχρεούται, επιπλέον, να εξακριβώσει ότι το δημόσιο συμφέρον που συνδέεται με την επιστροφή του υπηκόου τρίτης χώρας στη χώρα καταγωγής του υπερτερεί του συμφέροντός του για διατήρηση της διεθνούς προστασίας, λαμβανομένων υπόψη της έκτασης και της φύσης των μέτρων στα οποία αυτός ενδέχεται να εκτεθεί σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής του.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

- 44 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η οδηγία 2008/115, και ιδίως το άρθρο της 5, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην έκδοση απόφασης επιστροφής εις βάρος υπηκόου τρίτης χώρας όταν έχει διαπιστωθεί ότι, δυνάμει της αρχής της μη επαναπροώθησης, αποκλείεται επ' αόριστον η απομάκρυνση του εν λόγω υπηκόου προς την προβλεπόμενη χώρα προορισμού.
- 45 Υπογραμμίζεται ότι, πρώτον, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/115, η οδηγία αυτή εφαρμόζεται σε κάθε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους. Εξάλλου, εφόσον ο υπήκοος τρίτης χώρας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω οδηγίας, υπόκειται, καταρχήν, στους προβλεπόμενους σε αυτήν κοινούς κανόνες και διαδικασίες ενόψει της επιστροφής του, και

τούτο για όσο διάστημα δεν έχει, ενδεχομένως, ρυθμιστεί το ζήτημα της διαμονής του [απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Απομάκρυνση – Θεραπευτική κάνναβη), C-69/21, EU:C:2022:913, σκέψη 52].

- 46 Υπ' αυτή την οπτική, αφενός, από το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115 προκύπτει ότι, όταν αποδεικνύεται ο παράνομος χαρακτήρας της διαμονής, πρέπει να εκδίδεται απόφαση επιστροφής εις βάρος του υπηκόου τρίτης χώρας, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων των παραγράφων 2 έως 5 του εν λόγω άρθρου και με πλήρη τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 5 της οδηγίας, στη δε απόφαση αυτή πρέπει να προσδιορίζεται, μεταξύ των τρίτων χωρών που διαλαμβάνονται στο άρθρο 3, σημείο 3, της οδηγίας 2008/115, εκείνη προς την οποία πρέπει να απομακρυνθεί ο υπήκοος τρίτης χώρας [απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Απομάκρυνση – Θεραπευτική κάνναβη), C-69/21, EU:C:2022:913, σκέψη 53].
- 47 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου το καθεστώς πρόσφυγα έχει ανακληθεί πρέπει να θεωρείται ως παρανόμως διαμένων, εκτός αν το κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται του έχει χορηγήσει άδεια διαμονής βάσει άλλης ρύθμισης.
- 48 Αφετέρου, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να προβεί στην απομάκρυνση παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας, δυνάμει του άρθρου 8 της οδηγίας 2008/115, χωρίς να έχει προηγουμένως εκδοθεί απόφαση επιστροφής εις βάρος του υπηκόου αυτού τηρουμένων των ουσιαστικών και διαδικαστικών εγγυήσεων που προβλέπει η οδηγία [απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Απομάκρυνση – Θεραπευτική κάνναβη), C-69/21, EU:C:2022:913, σκέψη 54].
- 49 Δεύτερον, το άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115, το οποίο αποτελεί γενικό κανόνα που δεσμεύει τα κράτη μέλη αφ' ης στιγμής εφαρμόζουν την οδηγία, υποχρεώνει την αρμόδια εθνική αρχή να τηρεί, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας επιστροφής, την αρχή της μη επαναπροώθησης, η οποία κατοχυρώνεται ως θεμελιώδες δικαίωμα στο άρθρο 18 του Χάρτη, σε συνδυασμό με το άρθρο 33 της Σύμβασης της Γενεύης, καθώς και στο άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη. Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, όταν η εθνική αρχή προτίθεται, αφού ακούσει τον ενδιαφερόμενο, να εκδώσει εις βάρος του απόφαση επιστροφής [πρβλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Απομάκρυνση – Θεραπευτική κάνναβη), C-69/21, EU:C:2022:913, σκέψη 55].
- 50 Επομένως, το άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115 δεν επιτρέπει να εκδοθεί απόφαση επιστροφής κατά υπηκόου τρίτης χώρας όταν στην απόφαση αυτή μνημονεύεται, ως χώρα προορισμού, χώρα στην οποία υπάρχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι, σε περίπτωση εκτέλεσης της απόφασης, ο ως άνω υπήκοος θα εκτεθεί σε πραγματικό κίνδυνο μεταχείρισης αντίθετης προς το άρθρο 18 ή το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη [απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Απομάκρυνση – Θεραπευτική κάνναβη), C-69/21, EU:C:2022:913, σκέψη 56].
- 51 Τούτο ακριβώς συμβαίνει σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, στην οποία η αρμόδια αρχή εξετάζει το ενδεχόμενο επιστροφής ενός υπηκόου τρίτης χώρας στη χώρα καταγωγής του, αλλά έχει ήδη διαπιστώσει ότι η αρχή της μη επαναπροώθησης εμποδίζει την επιστροφή αυτή.

- 52 Κατόπιν των ανωτέρω, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην έκδοση απόφασης επιστροφής εις βάρος υπηκόου τρίτης χώρας όταν έχει διαπιστωθεί ότι, δυνάμει της αρχής της μη επαναπροώθησης, αποκλείεται επ' αόριστον η απομάκρυνσή του προς την προβλεπόμενη χώρα προορισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 53 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας,

έχει την έννοια ότι:

για να εφαρμοστεί η διάταξη αυτή, η αρμόδια αρχή πρέπει να αποδείξει ότι η ανάκληση του καθεστώτος πρόσφυγα αποτελεί μέτρο ανάλογο προς τον κίνδυνο που συνιστά ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας για θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος. Προς τούτο, η αρμόδια αρχή οφείλει να σταθμίσει τον κίνδυνο αυτόν με τα δικαιώματα που πρέπει να διασφαλίζονται, σύμφωνα με την ως άνω οδηγία, υπέρ των προσώπων που πληρούν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του άρθρου 2, στοιχείο δ', της οδηγίας, χωρίς ωστόσο να υποχρεούται, επιπλέον, να εξακριβώσει ότι το δημόσιο συμφέρον που συνδέεται με την επιστροφή του υπηκόου τρίτης χώρας στη χώρα καταγωγής του υπερτερεί του συμφέροντός του για διατήρηση της διεθνούς προστασίας, λαμβανομένων υπόψη της έκτασης και της φύσης των μέτρων στα οποία αυτός ενδέχεται να εκτεθεί σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής του.

- 2) Το άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών,

έχει την έννοια ότι:

αντιτίθεται στην έκδοση απόφασης επιστροφής εις βάρος υπηκόου τρίτης χώρας όταν έχει διαπιστωθεί ότι, δυνάμει της αρχής της μη επαναπροώθησης, αποκλείεται επ' αόριστον η απομάκρυνσή του προς την προβλεπόμενη χώρα προορισμού.

(υπογραφές)